

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Алрікабі Абдулраззак Ясіра на тему
«Фармакогностичне вивчення рейнутрії сахалінської (*Reynoutria
sachalinensis* (F. Schmidt) Nakai», представлену до офіційного захисту в
спеціалізовану вчену раду ДФ 64.605.042 у Національному
фармацевтичному університеті на здобуття ступеня доктора філософії з
галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 «Фармація,
промислова фармація»

**Актуальність теми дисертаційної роботи та її зв'язок з науковими
програмами, планами, темами**

Боротьба з розповсюдженням штамів мікроорганізмів із високим рівнем резистентності до антибіотиків, хіміотерапевтичних лікарських засобів і антисептиків є важливою проблемою сучасної медицини і фармації. Одним із альтернативних джерел створення антимікробних засобів є лікарські рослини. Тому пошук нових видів рослин із вираженою антимікробною активністю дозволить розширити арсенал існуючих антибактеріальних засобів.

Останнім часом в якості джерел нових видів ЛРС використовують харчові та декоративні культивовані рослини. Рейнутрія сахалінська – рослина, яка спочатку в Україні вирощувалась як декоративна, але завдяки здатності до швидкої адаптації, вона швидко поширилась по території країни і зараз має достатню сировинну базу.

У традиційній медицині країн Далекого Сходу рейнутрію сахалінську використовують як антибактеріальний, знеболювальний та протизапальний засіб для лікування хвороб ВДШ, ШКТ, сечової системи та інш.

Корені рейнутрії японської (іншого виду роду рейнутрія) входять до Європейської Фармакопеї, Фармакопей Народної Республіки Китай та Японії як протизапальний та гепатопротекторний засіб. Сировина рейнутрії сахалінської є неофіційною. З літературних джерел відомо, що вона є джерелом БАР, які

вважаються перспективними для розробки ліків. Але системних фармакогностичних досліджень сировини цієї рослини нема. Тому комплексне фармакогностичне вивчення сировини рейнутрії сахалінської та розробка лікарських рослинних засобів на її основі є актуальним завданням.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Національного фармацевтичного університету, затвердженого МОЗ і НАМН України, за темою «Фармакогностичне дослідження лікарської рослинної сировини та розробка фітотерапевтичних засобів на її основі» (номер державної реєстрації 0114U000946).

Наукова новизна отриманих результатів

Уперше проведено комплексне фітохімічне вивчення кореневищ з коренями, стебел, листя і квіток рейнутрії сахалінської. Досліджено якісний склад сировини та визначено в ній вміст полісахаридів, карбонових, жирних та амінокислот, фенольних сполук, хлорофілів, каротиноїдів, тритерпенових та стероїдних сполук, мінеральних елементів.

Встановлено морфолого-анатомічні діагностичні ознаки і визначено показники якості рейнутрії сахалінської листя.

Уперше одержано рейнутрії сахалінської листя екстракт сухий, досліджено його якісний склад та визначено у ньому вміст БАР, запропоновано критерії стандартизації отриманого екстракту.

Уперше досліджено антимікробну та антиоксидантну активність рейнутрії сахалінської листя екстракту сухого.

Новизна досліджень підтверджена патентом на корисну модель № 149093 від 13.10.2021 р. «Спосіб одержання екстрактів рослинного походження з антибактеріальною дією».

Практичне значення отриманих результатів

На основі проведених фармакогностичних досліджень розроблено проекти МКЯ «Рейнутрії сахалінської листя» і «Рейнутрії сахалінської листя екстракт сухий».

Розроблено технологію одержання рейнутрії сахалінської листя екстракту сухого.

Результати досліджень впроваджено у науково-дослідну роботу споріднених кафедр закладів вищої освіти України (5 актів впровадження).

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях

За матеріалами дисертації опубліковано 15 наукових праць, із них 5 статей у наукових фахових виданнях, у тому числі 2 – у виданнях, що реферуються у міжнародній наукометричній базі *Scopus*, 1 патент України на корисну модель і 9 тез доповідей.

Основні положення роботи викладено та обговорено на науково-практичних конференціях різного рівня.

Зауваження і пропозиції щодо змісту і оформлення дисертації

Дисертаційна робота оформлена відповідно до чинних вимог, містить всі необхідні ознаки актуальності, наукової і практичної значимості отриманих результатів. Результати роботи вірогідні, висновки, зроблені на їх основі, не викликають заперечень.

Принципових зауважень щодо змісту роботи немає, але є такі пропозиції:

1. У роботі не завжди використовуються скорочення, що наведені на початку роботи (наприклад, методом газової хроматографії, атомно-абсорбційної спектроскопії).

2. В огляді літератури разом з формулами маловідомих речовин є і відомі, які не обов'язково було би наводити.

3. У висновках до розділів 4 і 5 є пункти, які краще було би дещо скоротити.

4. У роботі також зустрічаються технічні помилки.

Не зважаючи на це, представлена робота справила дуже добре враження, вона написана грамотно і є актуальною. Наведені пропозиції не впливають на загальну високу оцінку роботи і мають рекомендаційний характер.

Висновок

З усього вищенаведеного можна зробити висновок про те, що дисертаційна робота Алрікабі Абдулраззак Ясіра на тему «Фармакогностичне вивчення рейнутрії сахалінської (*Reynoutria sachalinensis* (F. Schmidt) Nakai)» (науковий керівник – доктор фармацевтичних наук, професор Журавель І. О.) є закінченою науковою роботою, в якій досягнута основна мета та вирішені завдання дослідження; відсутні порушення академічної доброчесності, і яка повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12 січня 2022 року № 44, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація».

Рецензент:

Професор ЗВО кафедри фармакогнозії

Національного фармацевтичного університету,

доктор фармацевтичних наук, професор

Олена КРИВОРУЧКО

Підпис проф. Олени КРИВОРУЧКО засвідчую:

Провідний фахівець

з питань кадрової роботи НФаУ

Віра ДВЕРНИЦЬКА